

Posudek vedoucího disertační práce mgr. Anny Stejskalové

Podoby autobiografických forem. Přestupný rok – Disiecta membra – Let let

Volba tématu i vlastní vypracování disertační práce jsou projevem dlouhodobého zájmu autorky o takový typ písemnictví, jemuž se nepřesně, resp. z nedostatku přiléhavějších termínů říká „deníková“. Kromě průběžných konzultací s doktorandkou ještě z dob jejího magisterského studia, a pak především během psaní disertace to ukazuje soustavná vykladačská pozornost Anny Stejskalové aktuálně vydávaným knihám svěživotopisného zaměření (např. H. Bořkovcová, V. Fuka, M. Ryšavý, J. Vladislav, J. Zábřana). Literatura tematizující osobní zkušenost, ať už jako záměrný klam ve výstavbě literárního textu, nebo coby nelíčený deník (publikovaný zpravidla posmrtně), figurovala rovněž v sylabech seminářů, které Anna Stejskalová s výborným ohlasem vedla během svého doktorandského studia v ÚČLK.

Jde o zájem, který přesahuje zadání disertačního úkolu a současně není – na rozdíl od směřování mnoha dnešních mladých badatelů – konjunkturální. Způsobil ale také to, že předkládaná práce se rodila těžce. Projekt, s nímž autorka do doktorského studia vstupovala, předpokládal v první části zmapování české i evropské literárně deníkové tradice. Ale s tím, jaké otázky postupně vyvstávaly při analýze tří vybraných děl, se paradoxně ukazovalo, že specifika zkoumaného zřetele nelze „vypracovat“ jako jistý žánr, že rozměr autobiografičnosti je inherentní literatuře jako takové. Píšu to v jednom souvětí, ale poznávání takovéto okolnosti a vzájemné vyjasňování toho, jak o takové svízeli napsat disertační práci, trvalo léta. Se zahanbením přiznávám, že na redakci textu a návrhy dalších výhledů jsem potřeboval skoro vždycky více času než autorka pro svůj výzkum a vlastní textaci. Zároveň šlo o proces, který u doktorandky ukazoval bezpředsudečný vztah k pojednávané látce a spolu s nalézanou orientací v bezbřehém množství odborné literatury vyžadoval přehodnocování vlastních východisek.

Oceňuji u Anny Stejskalové takovouto práci na sobě samé tím spíš, že souběžně s vyjasňováním noetických zřetelů musela při psaní disertace postupovat proti svému stylistickému naturelu. Poloha, v níž je autorce nejlépe a kterou tu bez sebemenšího pejorativního nádechu můžeme označit jako „esejistickou“, musela uvolnit místo nebo aspoň jeho podstatnou kapacitu stylu odbornému. Možná jsem po několikerém čtení ztratil potřebný odstup, ale myslím, že to byl zápas, který se vyplatil. Práce o podobě autobiografických forem není jen opřena o poctivé studium a podrobné poznání analyzovaných děl, ale je promyšleně dramaturgicky komponována a dobře se čte.

Disertační práci proto rád doporučuji k obhajobě.

Michael Špirit, Ph.D.

Praha, 1. června 2016